

Financieel

Expertise
Centrum

*Resultaatgericht samenwerken als één overheid
ter bestrijding van niet-integer gedrag in de
financiële sector*

FEC Jaarplan 2020

Inhoud

1.	Samenwerking in FEC-verband optimaal benutten	3
2.	Het doel, de missie en de taken van het FEC	3
3.	Activiteiten 2020	4
1.2	Witwassen	5
1.2.1	Contanten	5
1.2.2	Trust	5
1.2.3	Stichtingen	5
1.2.4	Witwasbestrijding in publiek-private samenwerking (PPS)	6
1.2.5	TBML	6
1.3	Ondermijning	6
1.3.1	Serious Crime Taskforce	7
1.3.2	Corruptie	7
1.3.3	Mensenhandel	7
1.3.4	Terrorismefinanciering	8
1.3.5	FEC terrorismefinanciering	8
1.3.6	Terrorismefinanciering taskforce	8
1.4	Andere vormen van financieel economische criminaliteit	9
1.4.1	Digitalisering	9
1.4.2	Dividendbelastingarbitrage	9
1.4.3	Beleggingsfraude	9

1. Samenwerking in FEC-verband optimaal benutten

In 2019 is de noodzaak van gezamenlijke bestrijding van financieel economische criminaliteit opnieuw bevestigd. De witwasschandalen bij banken elders in Europa (Danske Bank, ABLV), bij ING en het recent aangekondigde strafrechtelijk onderzoek bij ABN AMRO, maken wederom – ook voor het publiek - de aanwezigheid van witwassen en terrorismefinanciering in ons financiële stelsel duidelijk. Bij overheid en burgers zijn er toenemende zorgen over financieel economische criminaliteit, nu steeds meer aan het licht komt dat de witwasgelden vaak voortkomen uit ondermijnende criminaliteit die gevaren voor de maatschappij oplevert. Door deze gebeurtenissen is de bestrijding van financieel economische criminaliteit dan ook prominent aanwezig op de politieke agenda en in de boardroom van financiële ondernemingen. Medio 2019 is een *plan van aanpak witwassen* gelanceerd door de Ministers van Financiën en Justitie en Veiligheid. In oktober 2019 heeft de Minister van Justitie en Veiligheid de *contouren van een breed offensief tegen de georganiseerde ondermijnende criminaliteit* aan de Tweede Kamer gestuurd. Door banken wordt intussen fors geïnvesteerd om de poortwachtersfunctie te verbeteren. In al deze plannen en initiatieven wordt benadrukt dat intensivering van de samenwerking van betrokken partijen, zowel publiek als privaat, nodig is om financieel economische criminaliteit, die internationaal is georganiseerd, te kunnen bestrijden.

Het FEC is bij uitstek de plek voor samenwerking in de bestrijding van financieel economische criminaliteit. De jarenlange ervaring in samenwerking op dit terrein en de daarmee behaalde resultaten komen goed van pas om in de huidige context te worden ingezet.

De FEC-partners en ook de betrokken private partijen zijn doordrongen van de ontwikkelingsmogelijkheden in het FEC-samenwerkingsverband. Als ambitie is geuit, ook gelet op de huidige urgentie, om de samenwerking in FEC-verband maximaal aan te wenden voor de bestrijding van financieel economische criminaliteit. Daarbij heeft het plan van aanpak witwassen prioriteit, wat niet wegneemt dat wordt beoogd om de activiteiten in de volle breedte te intensiveren.

Het jaar 2020 zal voor het FEC dan ook in het teken staan van het **uitvoering geven aan deze ambitie**. Plannen worden nader uitgewerkt en moeten hun beslag krijgen en het **aantal projecten zal gedurende** het jaar toenemen. Daarbij zal tevens het internationale netwerk worden betrokken en uitgebouwd om de nodige kennis en ervaring te kunnen aanwenden.

2. Het doel, de missie en de taken van het FEC

Het gezamenlijke doel van de FEC-partners is het versterken van de integriteit van de financiële sector. Bedreigingen van en inbreuken op de integriteit van de financiële sector moeten worden voorkomen en bestreden. De partners in het FEC treden gezamenlijk preventief op tegen bedreigingen van de integriteit van de financiële sector en handhaven waar nodig. Alle activiteiten binnen het FEC zijn gericht op realisatie van de doelstelling. Om de doelstelling van het samenwerkingsverband te bereiken heeft het FEC de missie om de onderlinge samenwerking tussen de partners te stimuleren, te coördineren en te vergroten door het uitwisselen van informatie en het delen van inzicht, kennis en vaardigheden. De FEC-raad wil resultaatgericht samenwerken als één overheid ter bestrijding van financieel economische criminaliteit en niet integer gedrag in de financiële sector. Gezamenlijke bestrijding van financieel economische criminaliteit is ook leidend in de samenwerking met private partijen. Kenmerkend voor het FEC is het behalen van synergie door samenwerking. De drie kerntaken van het FEC, die voortkomen uit de doelstelling, zien op structurele informatie-uitwisseling, het fungeren als een kenniscentrum en het gezamenlijk uitvoeren van projecten/programma's. Ook in 2020 zijn de activiteiten gebaseerd op deze taken.

3. Activiteiten 2020

In 2020 zullen er in het FEC allerlei activiteiten plaatsvinden op de thema's witwassen, ondermijning, terrorismefinanciering en overige vormen van financieel economische criminaliteit. In sommige activiteiten wordt uitsluitend samengewerkt door de publieke partners en andere activiteiten vinden plaats door de publieke partners in samenwerking met private partijen (publiek-private samenwerking; PPS). Sommige activiteiten zijn gericht op informatie-uitwisseling over subjecten, andere op kennisontwikkeling voor het verkrijgen van zicht op (of inzicht in) fenomenen. Hoe uiteenlopend ook: steeds worden het wettelijk kader en ook de verschillende taken en bevoegdheden van de betrokken partners en partijen, in acht genomen en gerespecteerd. De paragrafen in dit hoofdstuk geven de verschillende activiteiten op deze thema's weer. Overigens is de weergave van de activiteiten niet uitputtend; naar verwachting zal dit in de loop van 2020 toenemen, vooral op gebied van witwasbestrijding.

Kenniscentrum

Belangrijke functie van het FEC is om de onderlinge samenwerking tussen de partners te stimuleren, te coördineren en te vergroten door het delen van inzicht, kennis en vaardigheden. Deze kennisdeling gebeurt in en omstreeks de activiteiten die plaatsvinden. Vanuit de ambitie om de samenwerking in FEC-verband maximaal aan te wenden voor de bestrijding van financieel economische criminaliteit, wordt er in 2020 ook aandacht besteed aan de verdere ontwikkeling van het FEC als kenniscentrum. Dit betreft het bepalen dan wel uitwerken van specifieke aandachtsgebieden (thema-ontwikkeling), het delen van vaardigheden in het effectief uitvoeren van de activiteiten en het ontdekken en ontwikkelen van initiatieven (projectontwikkeling). Kennisvergaring en -deling in allerlei (inter)nationale gremia, zowel binnen (zie de FECademies) als buiten het FEC, is daarbij van belang en ook het gebruik van trendwatching past in deze aanpak.

Informatieplatform

Het uitwisselen van informatie over subjecten en fenomenen in het informatieplatform - de bakermat van het FEC - zal in 2020 onverminderd plaatsvinden, naast de activiteiten op de thema's. Het informatieplatform behandelt casuïstiek/signalen die op initiatief en naar behoefte van de FEC-partners aan de orde worden gesteld. De signalen zien op alle onderwerpen van financieel economische criminaliteit; denk hierbij bijvoorbeeld aan witwassen, belastingontwijking, overtredingen van sanctieregelgeving, fraude en oplichting, illegaliteit en het niet voldoen aan eisen van integere bedrijfsvoering zoals opgenomen in de Wft en Wwft. Dit informatieplatform is al jaren een succesvol concept waarmee de FEC-partners, binnen de wettelijke mogelijkheden, elkaars informatiepositie versterken en initiatieven voor interventies tegen misstanden en illegaliteit bedenken en uitvoeren. Deze samenwerking vindt uitsluitend plaats tussen de FEC-partners en gebeurt volgens de afspraken in het Informatieprotocol FEC 2019, zie voor een schematische weergave van het proces rond structurele informatie-uitwisseling paragraaf 2.2. van dit protocol. Het informatieplatform is ook een belangrijke indicator voor het kiezen van thema's voor het aanpakken van (meerdere) problemen die zijn gesignaleerd. En andersom kan de thematische aanpak van problemen leiden tot (extra) signalen in het informatieplatform. Er is dus een relatie tussen de activiteiten in het informatieplatform en de activiteiten binnen de thema's. De verwachting is dan ook dat de in dit jaarplan beschreven intensivering van samenwerking op thema's, zal leiden tot een toename van het aantal signalen in het informatieplatform.

Clustering per thema

In navolgende subparagrafen zijn de voorgenomen activiteiten opgenomen en geclusterd op de thema's witwassen, ondermijning, terrorismefinanciering en overige financieel economische criminaliteit. De afzonderlijke clustering onder het thema 'ondermijning' komt voort uit de 5

toenemende (politieke) aandacht hiervoor - de activiteiten onder dit thema kunnen echter ook geschaard worden onder het thema ‘witwassen’. Een activiteit is gericht op informatie-uitwisseling over subjecten (subjectgericht) of op kennisontwikkeling (kennisgericht). Verder vindt een activiteit plaats tussen FEC-partners (FEC) of de activiteit wordt door (een aantal van) de FEC-partners uitgevoerd in samenwerking met private partijen (“FEC PPS”). Deze kenmerken zijn hieronder per thema in een matrix vermeld.

1.2 Witwassen

De activiteiten binnen dit thema kunnen als volgt worden gerubriceerd.

Activiteit	Subjectgericht	Kennisgericht	FEC	FEC-PPS
Contanten	x	x	x	
Trust	x	x	x	
Stichtingen		x		x
Aanpak witwassen	x	x		x
TBML		x		x

1.2.1 Contanten

Het project contanten is in november 2018 gestart met als doelstelling om een gezamenlijke strategie van de aan het project deelnemende partners op te stellen. Deze strategie is gericht op het kunnen detecteren van het vervoer van contant geld met een criminele herkomst, het identificeren van de achterliggende belanghebbende(n) en het kiezen van de meest geschikte handhavingsmodaliteiten, bijvoorbeeld toezichtinterventies bij betrokken financiële ondernemingen of het in de fiscale heffing betrekken bij belanghebbenden. Het project zal eind 2020 worden afgerond, trekker is de Belastingdienst.

1.2.2 Trust

In het vervolproject trust dat in november 2018 is gestart, wordt een gezamenlijke handhavingsstrategie voor de doelgroep trustkantoren ontwikkeld. Dit wordt uitgevoerd in fases. Het Compliance Model Trustsector dat in het voorgaande trustproject is ontwikkeld en dat is gericht op het analyseren en wegen van risico’s ten aanzien van de doelgroep trustkantoren wordt verder geobjectiveerd, fine-getuned en getoetst. Dit laatste geschiedt door het verzamelen van data door de bij het project betrokken partners ten aanzien van een selectie van trustkantoren. Deze data worden in het Compliance Model Trustsector gecombineerd tot één beeld per geselecteerd trustkantoor. Hierdoor worden de verschillende risico’s die zich bij de geselecteerde trustkantoren kunnen manifesteren zichtbaar. Op basis hiervan wordt een handhavingsstrategie ontwikkeld, waarmee wordt uitgewerkt op welke wijze en door welke FEC-partner de nalevingsrisico’s kunnen worden gemitigeerd. Een en ander vanuit de gedachte van optreden als één overheid. Het project zal eind 2020 worden afgerond, trekker is DNB.

1.2.3 Stichtingen

In dit project wordt publieke kennis over stichtingen en misbruik fenomenen en private kennis (over stichtingen, klantprofielen en transactiemonitoring en –analyse) bij elkaar gebracht. Met die informatie wordt een barrièremodel uitgewerkt voor zowel publieke partijen als financiële ondernemingen. Dit

moet leiden tot een betere detectie en bestrijding van het misbruiken van stichtingen voor witwassen. De in dit model gebruikte indicatoren rondom misbruik van stichtingen moeten periodiek worden geactualiseerd, waarvoor in dit project eveneens een werkwijze wordt ontwikkeld. Het project zal medio 2020 worden afgerond, trekkers zijn de FIU en ABN AMRO.

1.2.4 Witwasbestrijding in publiek-private samenwerking (PPS)

Het FEC heeft de ambitie om te komen tot een significante afname van de criminele gelden die door het financiële stelsel stromen. Daartoe wordt door het FEC met private partijen een aanpak ontwikkeld waarmee financiële ondernemingen vanuit het FEC optimaal in staat worden gesteld om ongebruikelijke transacties te detecteren en de uitvoering van hun poortwachtersfunctie te verbeteren. Bovendien kunnen publieke partijen daardoor effectiever opsporen en vervolgen. In deze aanpak staan twee activiteiten centraal. Allereerst het gezamenlijk ontwikkelen van kennis, het herkennen van fenomenen en het doen van analyses op gebied van witwassen. Naar verwachting zal dit een structurele activiteit in FEC-verband worden. Vervolgens zullen deze kennis en analyses een belangrijke bron vormen voor een veelheid aan acties en projecten in FEC-verband. Tot deze aanpak is in 2019 besloten en deze zal medio 2020 worden gestart, trekker is de FIOD.

1.2.5 TBML

Als eerste activiteit van de in 1.5 opgenomen aanpak witwassen is een project gestart gericht op Trade Based Money Laundering (TBML). Dit project borduurt voort op de uitkomsten van een eerder project buiten FEC-verband en bestaat uit drie onderdelen. Allereerst wordt een nieuwe verschijningsvorm van TBML in kaart gebracht, waarbij geen documentfraude wordt gepleegd maar waarbij criminele cash in een sector wordt geïnvesteerd en wordt omgezet in goederen. Daarvoor wordt een reeds bekende sector onderzocht, namelijk de voertuigsector. Verder worden TBML-constructies gedestilleerd uit data in sectoren die momenteel nog niet bekend zijn. Als laatste onderdeel volgt een predictive analysis, namelijk het vaststellen hoe TBML zich in de toekomst gaat manifesteren. Daarmee kunnen voorstellen worden gedaan op het gebied van interventies en barrières.

De uitkomsten van dit project zijn onder andere:

- het ontwikkelen van branche specifieke witwasindicatoren;
- het ontwikkelen van een witwastypologie op grote cash betalingen; en
- het vervaardigen van trainingsmateriaal voor banken.

Het project zal eind 2020 worden afgerond, trekker is de FIOD.

1.3 Ondernijning

De activiteiten binnen dit thema kunnen als volgt worden gerubriceerd.

Activiteit	Subjectgericht	Kennisgericht	FEC	FEC PPS
Serious Crime Taskforce	x	x		x
Corruptie		x		x
Mensenhandel		x		x

1.3.1 Serious Crime Taskforce

Na een gedegen voorbereiding is in oktober 2019 de Serious Crime Taskforce (SCTF) van start gegaan als een aanpak van ondermijnende criminaliteit van (een aantal van) de FEC-partners samen met private partijen. Centraal staat het in kaart brengen van de financiële geldstromen / netwerken van tussenpersonen (brokers), die een essentiële schakel vormen tussen enerzijds georganiseerde ondermijnende criminaliteit en anderzijds de financiële ondernemingen. Verwachting is dat private partijen met deze kennis, beter de rol van poortwachter kunnen vervullen. Dat draagt bovendien bij aan dat er meer en betere informatie ter beschikking komt van de FIU-NL en opsporingsdiensten om op te pakken en nader te onderzoeken. Deze taskforce is een pilot die loopt tot medio 2020, trekker is de Nationale Politie.

1.3.2 Corruptie

Doel van dit project is om de preventie en detectie van corruptie door banken te versterken. Concreet wordt hier invulling aan gegeven door:

- Het opstellen van een kennisdocument waarin de kennis en expertise vanuit meerdere banken en publieke partijen wordt gebundeld. Het kennisdocument kan medewerkers van banken ondersteunen bij het signaleren en beoordelen van mogelijke corruptiesignalen en het verzorgen van goede vervolgacties.
- Het samenstellen van een set corruptie-indicatoren aan de hand van oude cases, de OESO- en Egmont indicatoren. Deze set corruptie-indicatoren wordt vertaald in een zoekprogramma dat toegepast wordt op de transactie- en klantdata. Het zoekprogramma wordt getest door een analyse van de bank zelf, het publiek-privaat bespreken van de output (signalen) en het strafrechtelijk beoordelen van signalen die via de FIU geleid hebben tot een verdachte transactie. Uiteindelijk moet dit leiden tot een effectief zoekprogramma dat echt iets toevoegt ten opzichte van de huidige transactie- en klantmonitoring, bruikbare corruptiesignalen oplevert zonder veel 'false positives' en geïmplementeerd kan worden bij de banken.

Het project is gestart in 2018 en zal medio 2020 worden afgerond, trekkers zijn de FIOD en ABN AMRO.

1.3.3 Mensenhandel

In de periode juli 2016 tot en met april 2019 hebben de Directie Opsporing van de Inspectie SZW, de ABN AMRO Bank en de Universiteit van Amsterdam – in samenwerking met de FIU – gezamenlijk een zoekprogramma ontwikkeld. Met dat zoekprogramma kunnen signalen van witwassen in verband met sociaal economische fraude en mensenhandel in bankgegevens worden gedetecteerd. Op basis van dit onderzoeksprogramma wordt een FEC-PPS project gestart, waarbij meerdere private partijen zullen worden betrokken. Doel is om private partijen met deze kennis beter in staat te stellen om de rol van poortwachter te vervullen. Dat draagt bovendien bij aan dat er meer en betere informatie ter beschikking komt van de FIU-NL en opsporingsdiensten om op te pakken en nader te onderzoeken. Het project wordt ingericht en gestart in 2020, trekker wordt nog bepaald.

1.3.4 Terrorismefinanciering

De activiteiten binnen dit thema kunnen als volgt worden gerubriceerd.

Activiteit	Subjectgericht	Kennisgericht	FEC	FEC PPS
FEC TF	x	x	x	
TF taskforce	x	x		x

1.3.5 FEC terrorismefinanciering

In 2018 hebben de activiteiten van het FEC in de bestrijding van terrorismefinanciering (FEC terrorismefinanciering) een structureel karakter gekregen. Het programma kent de volgende doelstellingen;

- De financiële netwerken van bij de FEC-partners en -participanten bekende personen, die in verband kunnen worden gebracht met terrorisme en andere relevante personen en entiteiten, worden op basis van FEC-signalen in kaart gebracht. Daardoor wordt inzicht verkregen in de wijze waarop en door wie deze personen worden gefinancierd.
- In alle gevallen waarin het verkregen inzicht daartoe aanleiding geeft, wordt een interventiestrategie opgesteld.
- De verworven kennis leidt tot het opstellen van getoetste typologieën en het verankeren van 'lessons learned' bij betrokken partners.

In 2019 is de pilot 'Buitenlandse financiering' ondergebracht in het programma FEC terrorismefinanciering. Die pilot had navolgende primaire doelstellingen, die nu onderdeel uitmaken van het programma FEC terrorismefinanciering.

- In kaart brengen van de (van origine) buitenlandse financiering van non-profit instellingen die onderdeel uitmaken van de netwerken die zichtbaar worden of zijn geworden binnen het FEC-project TF.
- Beoordelen en analyseren van risico's verbonden aan deze financiële transacties.
- Opstellen van interventiestrategieën tegen risicovolle financiële transacties.

De activiteiten van het programma FEC terrorismefinanciering zullen in 2020 op grond van dezelfde doelstellingen worden voortgezet, trekker is het Openbaar Ministerie.

1.3.6 Terrorismefinanciering taskforce

Voor de bestrijding van terrorismefinanciering door (een aantal van) de FEC-partners in samenwerking met private partijen is er een taskforce ingericht. Voor een efficiënte en effectieve bestrijding van terrorismefinanciering in al zijn facetten is een samenwerkingsverband waarin relevante partijen zijn vertegenwoordigd en waarin zij actief deelnemen wenselijk gebleken. De pilotfase van deze taskforce is in 2019 afgesloten en daarna is de taskforce voortgezet als een structurele activiteit in FEC-verband.

De activiteiten moeten leiden tot het in kaart brengen van de financiële netwerken van betrokkenen bij terrorismefinanciering. Met de daarmee opgedane kennis en expertise, is de verwachting dat private partijen de rol van poortwachter beter kunnen vervullen en dat er daarmee ook meer en betere informatie ter beschikking komt van FIU-NL en opsporingsdiensten om op te pakken en nader te onderzoeken.

De activiteiten van de taskforce terrorismefinanciering zullen in 2020 op grond van dezelfde doelstellingen worden voortgezet, trekker is het Openbaar Ministerie.

1.4 Andere vormen van financieel economische criminaliteit

De activiteiten binnen dit thema kunnen als volgt worden gerubriceerd.

Activiteit	Subjectgericht	Kennisgericht	Publiek	PPS
Digitalisering		x	x	
Dividendbelasting-arbitrage	x	x	x	
Beleggingsfraude		x		x

1.4.1 Digitalisering

In 2019 hebben de FEC-partners een aantal kennissessies (ronde tafels) georganiseerd op het onderwerp van 'digitalisering'. Een eerste inventarisatie van onderwerpen die aandacht behoeven voor het versterken van de integriteit in het financiële stelsel, is gedaan. Bovendien is het netwerk van experts bij FEC-partners in kaart gebracht en geactiveerd. In 2020 zal met dit netwerk worden bepaald wat de volgende stap is en hoe die er uit zou moeten zien, om dat daarna ook in gang te zetten. Het project wordt voortgezet in 2020, trekkers zullen worden bepaald afhankelijk van de te kiezen onderwerpen.

1.4.2 Dividendbelastingarbitrage

Dividendbelastingarbitrage kent verschillende verschijningsvormen. Met name de zogenaamde Cum-ex strategie is bekend omdat deze vorm van dividendbelasting arbitrage in de Duitse media veel aandacht krijgt. Kenmerkend voor dividendbelastingarbitrage is de betrokkenheid van meerdere partijen, het internationale karakter, de grote financiële belangen en de strijdigheid met op zijn minst de bedoeling van de wetgever. De Belastingdienst heeft zoals verwacht mag worden aandacht voor dividendbelasting arbitrage. Het detecteren van dividendbelastingstructuren vormt daarbij een uitdaging. Ook het bewijzen dat structuren in strijd zijn met geldende wet en regelgeving blijkt in de praktijk heel moeilijk. Dit houdt onder andere verband met het hiervoor benoemde internationale karakter en de betrokkenheid van samenspannende partijen. In dit FEC-project worden de krachten gebundeld op kennis, informatie en handhavingsmogelijkheden om de detectie van arbitragestructuren en een effectieve aanpak daarvan, te bevorderen. Dit project wordt om 2020 gestart, trekker is de Belastingdienst.

1.4.3 Beleggingsfraude

Dit project is gestart in 2019 en wordt in het eerste kwartaal van 2020 voortgezet om, door middel van trainingen en presentaties, bij bankmedewerkers van alle banken de bekendheid met dit fraude fenomeen te vergroten. Het doel is op deze wijze de detectie van beleggingsfraude te verbeteren en waar mogelijk te vervroegen. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar andere interventiemogelijkheden, naast bestaande informatieverstrekking aan consumenten. Dit project wordt eerste helft 2020 afgerond, trekker is de AFM.